

חוות דעת מומחה בביה"מ לענייני משפחה והשלכותיה על חלוקת רכוש, מוניטין ומזונות

אורית דרור-הראל, עו"ד ונוטריון

התמחות בדיני משפחה וירושה

מגדל בסר 1

רח' בן גוריון 2, רמת גן 52573

Orit-law@012.net.il

טלפון: 6005338 פקס: 6005339

בית משפט לענייני משפחה הוא בית משפט **שונה**.

בבית משפט לענייני משפחה:

1. מינוי השמאי.
2. בקשה למתן הוראות.
3. הכנת חוות הדעת, מועדים ודרישות.
4. מנגנון שאלות הבהרה.
5. כיצד להימנע מחקירות בביה"מ.
6. שכר טרחה.
7. המהפכה החדשה בדיני משפחה: גירושין כלכליים.
8. "דמי שימוש ראויים".
9. חלוקת הון אנושי/מוניטין אישי.
10. "מדור קטינים".

מושכלות יסוד בדיני משפחה

1. חתונה

2. כתובה

3. חוק יחסי ממון או חזקת השיתוף

4. בית הדין הרבני ו/או בית המשפט למשפחה

5. גירושין עם אשמה = ביה"ד הרבני.

6. גירושין ללא אשמה = בית המשפט למשפחה.

מינוי **השמאי** בביה"מ למשפחה

1. **השמאי** ממונה ע"י השופט.

2. צד לא יכול להגיש **חוו"ד מומחה** מטעמו אלא

ברשות ביה"מ.

3. מאיזו רשימה ממונה **השמאי**?

4. בעלי הדין ישלחו המינוי **לשמאי**.

כלל: 7-7-7

א- תוך 7 ימים מהמינוי- המצאת מסמכים.

ב- תוך 45 ימים מהמנוי יגיש השמאי את חו"ד, ערוכה ע"פ התקנות.

ג- תוך 7 ימים, מרגע קבלת חו"ד לכל צד הזכות לשלוח לשמאי שאלות
הבהרה.

ד- תוך 7 ימים על השמאי להגיב על השאלות שקיבל.

ה- תוך 7 ימים מקבלת תשובות השמאי – בקשה לחקירה באישור
שופט.

ו- בקשה למתן הוראות.

המסקנות מכללי הפרוצדורה

א- זומנתם לחקירה? =< ידעו את השופט כי לא

קיבלתם כלל שאלות הבהרה.

ב- המלצות חמות לעניין שכר הטרחה.

ג- חשיבות כללי האתיקה.

כללי האתיקה

1. בתיקי המעמד האישי, מוגבר "היסוד הנפשי".
2. בתקנות שמאי מקרקעין (אתיקה מקצועית), תשכ"ו - 1966 - 16 סעיפים.
3. כלל 1 קובע: - יש להתנהג בהגינות, ללא משוא פנים וללא נגיעות אישית.
4. כמומחים מטעם ביה"מ למשפחה הקפידו:
 - א- תכתובות לשני הצדדים כאחד.
 - ב- שקיפות מלאה לשניהם.
 - ג- הגיעו לנכס - בתיאום ובנוכחות שני הצדדים או נציגיהם.
 - ד- היה וחלילה מטרידים אתכם או פוגעים בכבודכם - פנו בבקשה למתן הוראות.אם לא ניתן להיכנס לדירה: - כנ"ל.

פסילת חוות הדעת בביה"מ למשפחה

● במקרים חריגים בלבד.

● "פסילת חוות דעת מומחה" הינה צעד קיצוני... מקרים בהם... המומחה גילה... נטייה כה ברורה ובלתי מוצדקת לטובת אחד מבעלי הדין, עד שיש בכך כדי להצביע על חוסר אובייקטיביות שלו באופן מובנה". (תמ"ש 17661/04).

חקירות בבית המשפט לענייני משפחה

הערות בחוות דעת

עד כה פרוצדורה - כעת נבין את המהות.

רקע משפטי – לחוות דעת השמאי

1.

אחרונה חלה מהפכה מהותית בדיני משפחה:

א- הוכרו **"גירושין הכלכליים"** בישראל.

ב- הוכר **"הון אנושי"** או **"מוניטין"** כנכס בר חלוקה בין בני זוג.

ג- מדור קטינים.

ד- פסיקת **"דמי שימוש ראויים"** – **"ללא אשמה"**.

ה- פיילוט על **שיתוף ילדים** בכל תביעה בביה"מ.

2.

דמי מדור קטינים ושיתוף קטינים

1. במסגרת המינוי לעיתים הינכם נדרשים להערכת שכ"ד ראוי.

2. הסכום שתקבעו משליך ישירות על שני נושאים :-

א- דמי מדור קטינים.

ב- דמי שימוש ראויים.

3. הכללים הנהוגים בפסיקה לגבי מדור קטינים :-

א- 33% - מדמי השכירות/משכנתא נפסקים כאשר לבני הזוג ילד אחד

ב- 40% - לשני ילדים.

ג- 50% - לשלושה ילדים.

ד- במשמורת משותפת- לא נהוג לבצע הפחתה ברכיב זה.

דמי שימוש

עזבת את הדירה מרצונך? <= לא תזכה בדמי שימוש ראויים

עזבת את הדירה בגין אלימות? <= תזכה בדמי שימוש ראויים

התגרשת? <= תזכה בדמי שימוש ראויים

מוניטין בין בני זוג

1. לאחרונה חל שינוי מהותי בחלוקת התא הכלכלי בין בני זוג במדינת ישראל.
2. השינוי נבע מההכרה באי שוויון מהותי בעת פירוד בין בני זוג ולנוכח בעייתיות הגט.
3. בתי המשפט פיתחו פתרונות להתמודדות עם אי השוויון:
 - א. התחשבות בפערים בין בני זוג בנוגע להון האנושי (פוט' השתכרות, מוניטין וכד').
זאת באמצעות ההכרה בבית המשפט העליון בע"מ 4623/04 פלוני נ' פלונית כי מוניטין הינו נכס לחלוקה.
המדובר היה במוניטין אישי של רואה חשבון.
בעקבות פסה"ד ב- 11/08 תוקן חוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג-1973, תיקון מס' 4.
התיקון לחוק, הכליל מוניטין ככלי לחלוקת ממון.
 - ב. פיצוי/תשלום עיתי/ מזונות משקמים/מזונות אזרחיים לאחר הפירוד.

סמכות ייחודית של בית הדין הרבני

ענייני נישואין וגירושין של יהודים: הסמכות הייחודית לבתי הדין הרבניים.

חוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), תשי"ג-1953 קובע:

- א. עניני נישואין וגירושין של יהודים בישראל אזרחי המדינה או תושביה יהיו בשיפוטם היחודי של בתי דין רבניים.
- ב. נישואין וגירושין של יהודים ייערכו בישראל על פי דין תורה.
- ג. הוגשה לבית דין רבני תביעת גירושין בין יהודים, אם על ידי האשה ואם על ידי האיש, יהא לבית דין רבני שיפוט יחודי בכל ענין הכרוך בתביעת הגירושין, לרבות מזונות לאשה ולילדי הזוג.

בין בני זוג יהודים, לא נוכל להתיר את קשר הנישואין - ללא בית הדין הרבני, גם אם נישאו אזרחית בחו"ל ונידרש ל"גט לחומר".

רוץ הסמכויות

כוונה: איזו ערכאה נתנה ראשונה את ההחלטה הקובעת שלה הסמכות לדון.

החלטה לאיזו ערכאה להגיש תביעה:-

עת משבר בזוגיות. מגיע הגבר או האישה לייעוץ משפטי. שאלות המפתח הן:

א- האם חתמו על הסכם ממון הקובע את חלוקת רכושם

ב- האם הם יהודים, שניהם או רק אחד מהם?

ג- האם הם נשואים או ידועים בציבור?

המשטר הרכושי: 'חזקת השיתוף'

- ✓ הלכת/חזקת השיתוף בנכסים בין בני זוג - נקבעה ונוצרה בפסיקות ביהמ"ע בשנות ה-60.
- ✓ זהו למעשה "הסכם מכללא" בין בני-הזוג לשותפות.
- ✓ בית המשפט העליון קבע כי חזקה על בני זוג, שחיו במשק בית משותף ובאורח חיים תקין, פחות או יותר, כי כל הרכוש שנצבר במהלך החיים המשותפים מהווה רכוש משותף.
- ✓ שני המבחנים אשר נתגבשו בפסיקה כתנאי להחלטה של חזקת השיתוף:
מבחן אורח החיים התקין + מבחן המאמץ המשותף.
- ✓ במשך הזמן צומצמו המבחנים. כיום נדרש מינימום של חיים משותפים תחת קורת גג אחת, ללא קרע או פירוד ממש. ע"א 234/80 גדסי נ' גדסי, פ"ד לו(2) 645, 650.
- ✓ כיום המגמה: החלת החזקה על כל בני הזוג כולם למעט אלו שיוכיחו אחרת.

● במשך הזמן הורחבה החזקה לגבי:-

❖ נכסים עסקיים

❖ נכסים לפני הנישואין- זירות מגורים

❖ מתנות וירושות- ערבוב

❖ זכויות סוציאליות

❖ נכסי קריירה/ מוניטין אישי- בע"מ פלונית שניתן בשנת 2007 ועליו נרחיב בהמשך.

● עם כניסתו לתוקף של חוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג - 1973 בוטלה, הילכת השיתוף בנכסים לגבי

בני זוג שנישאו לאחר 1.1.74.

המשטר הרכושי: "הסדר איזון המשאבים"

1. חוק יחסי ממון הוא דוגמא מוצלחת לחוק כושל במיוחד (פרופ' שחר ליפשיץ "יחסי משפחה וממון, אתגרים ומשימות בעקבות תיקון מס' 4 לחוק יחסי ממון").
2. מדוע? החוק מבוסס על מודלים של חלוקת רכוש מחו"ל ועל "גירושין ללא אשם" הרוצה יכול לקבל גט ללא הסכמת בן הזוג.
3. אולם, בישראל קשה מאד "לרקוד על מדרגות הרבנות" ולהשיג גירושין חד צדדים.
4. הסדר איזון המשאבים אותו קובע חוק יחסי ממון מכוון לשיתוף אובליגטורי דחוי למועד פקיעת הנישואין.
5. במועד פקיעת הנישואין יאוזנו הנכסים של בני הזוג, למעט אלו שהוצאו מגדר האיזון, באופן שיחלקו השניים בשווה אלא אם קבע בית המשפט הסדר חלוקה אחר (סעיף 5,6,8, לחוק יחסי ממון).
6. לצד הסדר איזון המשאבים, הכירה הפסיקה לגבי בני זוג שנישאו לאחר שנת 1974 בהוכחת "כוונת שיתוף ספציפית".

תיקון מספר 4 לחוק

סעיף 5 לחוק

5. (א) עם התרת הנישואין או עם פקיעת הנישואין עקב מותו של בן זוג (בחוק זה – פקיעת הנישואין) זכאי כל אחד מבני הזוג למחצית שווים של כלל נכסי בני הזוג, למעט –

(1) נכסים שהיו להם ערב הנישואין או שקיבלו במתנה או בירושה בתקופת הנישואין;

(2) גימלה המשתלמת לאחד מבני הזוג על-ידי המוסד לביטוח לאומי, או גימלה או פיצוי שנפסקו או המגיעים על פי חיקוק לאחד מבני-הזוג בשל נזק גוף, או מוות;

(3) נכסים שבני הזוג הסכימו בכתב ששוויים לא יאוזן ביניהם.

(ב) בפקיעת הנישואין עקב מותו של בן זוג יבואו, לענין הזכות, לאיזון המשאבים, יורשיו במקומו.

(ג) בסעיף זה, "כלל נכסי בני הזוג" – לרבות זכויות עתידיות לפנסיה, פיצויי פרישה, קרנות השתלמות, קופות תגמולים וחסכונות

סעיף 8 לחוק:- סמכויות מיוחדות

ראה בית המשפט או בית הדין נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת, רשאי הוא, לבקשת אחד מבני הזוג – אם לא נפסק בדבר יחסי הממון בפסק דין להתרת נישואין – לעשות אחת או יותר מאלה במסגרת איזון המשאבים:

(1) לקבוע נכסים נוספים על המפורטים בסעיף 5 ששוויים לא יאוזן בין בני הזוג;

(2) לקבוע שאיזון שווי הנכסים, כולם או מקצתם, לא יהיה מחצה על מחצה, אלא לפי יחס אחר שיקבע בהתחשב, בין השאר, בנכסים עתידיים, לרבות בכושר ההשתכרות של כל אחד מבני הזוג;

(3) לקבוע שאיזון שווי הנכסים, כולם או מקצתם, לא יהיה לפי שוויים במועד איזון המשאבים, אלא לפי שוויים במועד מוקדם יותר שיקבע;

(4) לקבוע שאיזון המשאבים לא יתייחס לנכסים שהיו לבני הזוג במועד איזון המשאבים אלא לנכסים שהיו להם במועד מוקדם יותר שיקבע.

חשיבות התיקון לחוק : שלושה הישגים משמעותיים

1. ניתוק התלות בין המועד לאיזון המשאבים ובין המועד של מתן הגט וההסכמה לגט.

2. הרחבת היקף הנכסים הכלולים באיזון: לרבות זכויות עתידיות לפנסיה, פיצויי פרישה, קרנות השתלמות, קופות תגמולים וחסכונות.

3. האפשרות לחרוג מחלוקה שוויונית של הנכסים עקב פערים בהכנסות עתידיות של בני הזוג וההתחשבות בשיקולי ילדים במסגרת האיזון.

נסקור את פסקי הדין לאורך השנים בהם התדפקה על הדלת סוגיית המוניטין:-

רואי חשבון, רופאים ועורכי דין..

תאריך פסה"ד	פסה"ד	ערכאה	מקצוע בן הזוג	תאריך החתונה	נפסק
3.7.94	מ"א 6231/91 רום נגד רום	מחוזי	מדען, מרצה	1960	נפסק כי מוניטין אישי אינו ניתן לחלוקה . "המדען אינו עומד למכירה, אפילו הוא הראשון בתחומו".
1997 (מחוזי)	ת"א 257/90 + ע"א 3394/97 גוזנר נ' גוזנר	משפחה + מחוזי + עליון	הבעל רופא שיניים	1972	הוכר מוניטין עסקי של מרפאה. לא הוכר מוניטין אישי כנכס לחלוקה. "בכדי לתת לאישה את חלקה במוניטין על הבעל להעמיד עצמו וכישוריו למכירה למרבה במחיר ולהשתעבד לו.."
9/2/99	ת"א (י-ם) 415/94 פלונית נ' פלוני	מחוזי	רופא שיניים, ראש המחלקה בבי"ח, מרצה בכיר. האשה מורה	1969	נדחתה תביעה למוניטין אישי. "האישה נהנתה בעקיפין בחיי הנישואין מהמוניטין".
11/9/00	ת"א (י-ם) 701/95 ברגר נ' ברגר	מחוזי	רופא מרדים וגניקולוג	1975	ביהמ"ש פוסק כי מוניטין אישי אינו "נכס" כמשמעותו בחוק יחסי ממון. אין מקום להכיר בחלוקת מוניטין אישי אלא "בנסיבות קשות היוצרות אי שוויון זועק ופגיעה קשה באחד מבני הזוג".

1971	הבעל רו"ח, משרד עצמאי. האישה יועצת חינוכית.	משפחה (השופט גרניט) + מחוזי פסה"ד בערעור לעליון היה ב2007 ויצר את המהפכה	תמ"ש (ת"א) 37181/97 ע"מ 1033/03 ע' נ' ל'	26/11/02 משפחה
<p>פעם ראשונה שהוכר שיתוף בנכסי קריירה, אולם בערכאה ראשונה. הוכר באופן ברור כי יש לחלק מוניתין אישי, עסקי ונכסי קריירה. עיקר ההשקעה במשרד רואי החשבון היה בנישואין. המוניתין של משרד רוה"ח חושב כ- 700,000 ₪. מחזור הכנסה שנתי 800,000 ₪.</p> <p>נפסקו תשלומים עיתיים כפתרון צודק והגון לפער ההכנסות העתידי:- 3,000 ₪ בחודש עד הגיע הבת 18 שנה ואח"כ 4,500 ₪. התשלום העיתי כפוף להפחתה בשינוי נסיבות, ע"פ הכנסת הנתבע אך לא להגדלה.</p>				
1962	רופא שיניים, בעל מרפאה פרופ' לרפואת שיניים בב"ח	משפחה	תמ"ש (י-ם) 24461/01 ג.מ.נ' ג.א.	16/11/03
<p><u>לא חולק מוניתין אישי</u>, רק עסקי 110,000 ש"ח</p>				
1979	האישה עו"ד עצמאית הבעל עובד בשירות הביטחון.	משפחה + מחוזי + עליון	ע"מ (חי) 527/04, בע"מ 5879/04 בר"ע 5879/04 <u>פלוני נגד פלונית</u>	13.5.04 מחוזי 2.8.04 עליון
<p><u>תביעת מוניתין שנדחתה</u> של הבעל נגד אשתו עוה"ד. האשה עו"ד רק שנתיים ולא הוכח מוניתין. <u>ביה"מ מחוזי + עליון</u>: פותח פתח להכרה במוניתין אישי כנכס, לשם עשיית צדק חברתי.</p>				
1983	עורך דין. האשה מזכירה.	מחוזי	ע"מ 638/04 <u>ח.ר.נ' ר.ר.</u>	23.1.05
<p>את סעיף 8 לחוק יחסי ממון המאפשר חלוקה לא שוויונית של נכסים וזכויות יש להפעיל בחריגים בלבד. כאן האישה מסרבת להתגרש וחלוקה קניינית שונה תפגע בקניין הבעל ע"פ חוק יסוד כבוד האדם.</p> <p><u>נדחתה תביעת מוניתין</u>, מהנימוק שלא הוכח. הבעל היה רב השנים שכיר ופתח משרד רק שנה וחצי לפני הפירוד וגם אז לקוחותיו הגיעו מהפניה מהסנגוריה ואין לדבר על צפייה לתזרים לקוחות.</p>				
1981	רו"ח בעל משרד עצמאי, בתחילת הנישואין היה יועץ מס. האשה עקרת בית.	משפחה	תמ"ש 13811/03 <u>ש' נ' ד' י'</u>	17/8/05
<p><u>נדחתה תביעת למוניתין אישי</u>. "המסה העיקרית" של המוניתין לא נצבר בחיי הנישואין. הבעל רכש את רוב השכלתו וכישוריו כיועץ מס לפני הנישואין ורכש משרד 3 שנים לפני הנישואין. כשנישא היו 60 לקוחות קבועים ובפרוד 78, ושותף בעסק. האשה לא תמכה ואף מנעה ממנו להתקדם והבעל עומד לפרוש מעבודתו וע"כ פוט' השתכרותו/מוניתין מומשו זה מכבר.</p>				

<p>הוכר מוניטין משרד עו"ד של הבעל ומוניטין מקצועי אישי עבד כעו"ד שכיר ושנתיים לאחר הנישואין פתח משרד עצמאי, אשתו עבדה במשרד 10 שנים ללא תמורה ועזרה בהוצאת ספרו "פטנטים". ביה"מ למשפחה קבע כי פתיחת משרד עוה"ד שנתיים לאחר הנישואין, התפתחותו לרמה גבוהה והפיכתו לנכס ופוט' הכנסה 20 שנות נישואין, ביססו ההכרה כי האשה זכאית למוניטין במשרד. ביה"מ המחוזי וביה"מ העליון השאירו פסה"ד על כנו. לא ננקב סכום המוניטין או דרך חישוב.</p>	1972	עו"ד, מרצה בכיר, חיבר ספר האשה גם כן עו"ד	משפחה + מחוזי +עליון	תמ"ש 12790/95 <u>פריימן נ'</u> <u>פריימן</u> בע"מ 3664/07 <u>פלוני נ'</u> <u>פלונית</u>	22/2/06 משפחה 10/12/07 עליון
<p>בגין הפרש גדול בין השתכרות הבעל לחלקה של האשה בפנסיה- פעם ראשונה- לשם יצירת שוויון מהותי-לא חולקה הפנסיה של האשה עם הבעל.</p>	1967	הבעל שכיר בחב' חשמל האשה גמלאית.	מחוזי	ע"מ 363/06, ע"מ 369/06 <u>פלונית נ'</u> <u>פלוני</u>	8.2.07
<p><u>פסה"ד של ביה"מ העליון אשר קבע חד משמעית כי מוניטין אישי הוא נכס לחלוקה. חישוב? מתוך 700,000 ₪ מוניטין שניתן לו בחו"ד שמאי נפסקו 250,000 ₪, ביה"מ העליון פסק כי עדיפה שיטת התשלום החד פעמי וחילק אותו ל-3 תשלומים.</u></p>	1971	הבעל רו"ח, משרד עצמאי. האישה יועצת חינוכית, שכירה.	עליון- יצירת התקדים המחייב הקובע כי מוניטין אישי הוא נכס לחלוקה בין בני זוג.	בע"מ 4623/04 <u>פלוני נ'</u> <u>פלונית</u> <u>(ערעור על פס"ד משהת 2002 ע' נ' ל')</u>	26/8/07
<p><u>נפסק פיצוי שיקומי לאשה של 200,000 ₪ (על דרך האומדנה) בנוסף למזונות אשה. תלות כלכלית מוחלטת של האשה בבעל החפץ בגירושין. <u>אומצה ההלכה של פיצוי נכסי קריירה.</u></u></p>	חוק יחסי ממון	האשה אינה עובדת. לבעל עסק משפחתי	מחוזי	ע"מ 740/08, וערעור שכנגד <u>פלוני נ'</u> <u>פלונית</u>	6/11/08

עד היום הכירו בתי המשפט במוניטין אישי: רואי חשבון,

עורכי דין, אנשי עסקים - ע"פ חזקת השיתוף.

”קבוצת הסיכון” הינה: רו”ח, עו”ד, שמאים, רופאים,

עצמאיים. ראו הוזהרתם!

שרון והמזכירה עם הכישרון.

בעד ונגד חלוקת מוניטין או כושר השתכרות בין בני זוג:

כב' הש' עדיאל בת"א (י-ם) 701/95 ברגר נ' ברגר:

⊙ חסרונות:

- "שותפות" בפנימיות וחירות בסיסית של אדם בכישרונותיו וחופש העיסוק שלו.
- סיכולו של 'ניתוק חד' בקשר בין בני הזוג.
- קיום התדיינות חוזרות ונשנות בבתי המשפט.
- משמעו קביעת מזונות לאחר הגט בניגוד לדין האישי.
- טשטוש הגבול שבין 'ציפייה' להתחייבות' משפטית.
- קושי פרגמטי גדול הכרוך בשומת אותו ה'נכס'.
- קושי בהפרדת המוניטין שנרכש במהלך הנישואין כמרכיב התורם להשתכרות עתידית ממרכיבים אחרים, כגון כישוריו הטבעיים של האדם או המוניטין שרכש לפני הנישואין או אחריהם.
- לפעמים לשניים יש מוניטין ויש צורך לחלק הפרש.

⊙ יתרונות:-

- רצון למנוע פגיעה בבן זוג אשר הקדיש את כל חייו למשפחה ולפיתוח הקריירה והמוניטין של בן הזוג השני על חשבון שלילת המימוש העצמי, האישי והמקצועי שלו עצמו.
- אי צדק בולט, התעשרות שלא כדין, פגיעה בנסיון להשיג שוויון מהותי בין בני הזוג הנפרדים.
- פגיעה בציפייה והסתמכות של בן הזוג על הבטחות משתמעות של בן זוגו.

⊙ בפס"ד הנ"ל פסק כב' הש' אלבז כי אינו מחלק מוניטין של רו"ח.

מוניטין כנכס לחלוקה - התקדים

תמ"ש 37181/97 ע' נגד ל', כבוד השופט גרניט, 2002:-

ובדות המקרה:

א-

צדדים נישאו כדמו"י ביום 18.10.71, 5 ילדים. הקטנה בת 12 שנים.

ב-

צדדים התגרשו ב- 12/99.

ג-

יחסים בין הצדדים החלו כשנתיים לפני הנישואין, כאשר הנתבע היה בן 21 וחצי והתובעת בת 17

ד-

נתבע הוא רואה חשבון. משנת 1977, בעל משרד עצמאי לראיית חשבון.

⊙ ביה"מ למשפחה, מאמץ את הצורך בחלוקת כושר השתכרות,
מוניטין והצורך בשוויון מהותי להבדיל מפורמאלי להגנה על
הצד החלש.

⊙ קיים פער גדול בין הכנסות שני הצדדים, כאשר הנתבע הוא
רואה חשבון עצמאי, ואילו התובעת היא יועצת חינוכית.

⊙ לראשונה נקבע כי: כושר ההשתכרות הגבוה יותר של
הנתבע, רו"ח - נרכש עקב המאמץ המשותף של שני בני
הזוג, כאשר התובעת תורמת למאמץ המשותף הזה, בכך
שהיא שיחררה את הנתבע מדאגה למשק הבית ולגידול
הילדים ואפשרה לו לפתח את הקריירה שלו כרואה חשבון
עצמאי ועל כן הינו נכס לחלוקה.

בע"מ 4623/04 פס"ד פלונית - ביה"מ העליון -

המשנה לנשיאה אי ריבלין:

⊙ האם הלכת השיתוף חלה על "נכסי קריירה" – לאמור, בעיקר,

כושר השתכרות מוגבר ומוניטין אישי? זו השאלה שניצבה

בביה"מ העליון.

⊙ "התפתחותו המקצועית של האדם מהווה פרק מרכזי בסיפור חייו..

"בנייתן המשותפת של קריירות היא לרוב אחד המיזמים החשובים

ביותר בנישואים, ויכולת ההשתכרות המוגברת היא הנכס המשמעותי

היחיד, או למצער המשמעותי ביותר, מן הבחינה הכלכלית בנישואים

רבים... (דגן, בספרו, בעמ' 477).

חישוב מוניטין בין בני זוג

- ⊙ אין בפסקי הדין בדיני משפחה כל הנחיה או הקניית שיטת חישוב לרואי החשבון כיצד עליהם לחשב את המוניטין לחלוקה בין בני זוג.
- ⊙ אנשי אקדמיה, שופטים, רו"ח - כל אחד וחישבו הוא לנכס של פער ההשתכרות בין בני זוג.
- ⊙ מעבר לנוסחת החישוב למוניטין יש את בעיית מימוש המוניטין.

מוניטין משפטי - הגדרה

1. בפס"ד פלונית, בע"מ 4623/04 הוגדר:-

מוניטין אישי = "כושרו של אדם להשתכר".

מוניטין עסקי = "משקף את הציפייה לתזרים לקוחות שיבואו לעסק פלוני".

מימוש כושר ההשתכרות

⊙ עברנו את שלב א' הערכנו את התוספת לכושר ההשתכרות.

⊙ כיצד נממש אותו?

א- תשלום חד פעמי

ב- תשלום עיתי קבוע

ג- תשלום עיתי משתנה.

⊙ בעייתיות התשלום החד פעמי או קבוע:

א- ומה אם ביום ג' לא בא לי?! לא יכול בן הזוג להפחית קצב עבודתו עד סוף ימיו.

ב- הפחתת הכנסה מסיבה שאינה תלויה בו.

ג- סוגיית "דודו טופז" ז"ל

ד- סוגיית "דורון שפר" (פרופ' ליפשיץ)

⊙ הקושי בתשלום העיתי:-

א- חלוקת המשכורת העתידיה מקשה מאוד על היכולת להיפרד.

ב- הצורך במערך ארגוני, שיעסוק בביצוע התשלומים, והצורך בהתדיינויות

חוזרות ונשנות לויסות גובה התשלום. כגון "הוצאה לפועל מזונות".

מסקנת בית המשפט העליון-

⊙ עדיפה שיטת התשלום החד-פעמי. אולם אין לקבוע מסמרות.

למשל אם יש ילדים קטינים הקשר בין בני הזוג ממילא נמשך.

⊙ פסק הדין מבהיר שחלוקת נכסי הקריירה לא תערך בכל מקרה

אלא רק: - "במקרים מובהקים שבהם נוצר פער ממשי וברור

בין בני הזוג מבחינת כושר ההשתכרות שלהם. פער שנובע מכך

שאחד מבני הזוג נטל על עצמו ויתור משמעותי מבחינת

ההתפתחות המקצועית והתמקד במרחב הביתי, ובכך אפשר לבן

הזוג האחר להשיא את כושר השתכרותו".

כיצד חישוב ומימשו בתי המשפט בישראל את המוניטין בין בני זוג-

⊙ תמ"ש 37181/07 ע' נ' ל', פסק הש' גרניט: כ- 1,600,000 ₪ !

3,000 ₪ עד הגיע הקטינה לגיל 18 שנה (כ-6 שנים)

ואח"כ 4,500 ₪ לחודש. ניתן להפחתה אך לא להגדלה.

⊙ ביה"מ העליון בע"מ 4623/04 פלוני נ' פלונית פסק 250,000 ₪ !

מתוך מחזור בשנת 1997 שעמד על כ-800,000 ש"ח

ושווי המוניטין של המשרד בסך של 700,000 ש"ח. ב-3 תשלומים.

לסיכום

1. עסקנו בפרוצדורה ובמהות.

א- המינוי ע"י ביה"מ

ב- הגשת חומר למומחה

ג- חו"ד, הערות, שאלות הבהרה

ד- התנהגות מול המתדיינים-כללי אתיקה

ה- חקירות

ו- שכ"ט

ז- גירושין כלכליים

ח- דמי שמוש ראויים

ט- מדור הקטינים

י- מוניטין והון אנושי

נסיים בברכת נישואין מאושרים וניפגש בשמחות.

תודה רבה על הקשבתכם

אורית דרור-הראל, עו"ד ונוטריון
התמחות בלדיני משפחה וירושה

מגדל בסר, קומה 11

בן גוריון 2, רמת גן

Orit-law@012.net.il

טלפון: 03-6005338 פקס: 03-6005339